

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

29.12.2025. Nr. 6-2/817

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai
pasts@dkn.lv

Zināšanai: **[personi A]**
[e-adrese]

Par pabalsta izmaksāšanu partnerību reģistrējušām personām

Tiesībsarga birojā tiek izskatīts [personas A] iesniegums par Dienvidkurzemes novada pašvaldības rīcību saistībā ar bērnu pabalsta neizmaksāšanu partnerību reģistrējušām personām. Pašvaldība Tiesībsarga birojam norādīja, ka, apkopojot pieejamo informāciju un izvērtējot normatīvos aktus, patlaban Dienvidkurzemes novada pašvaldības izglītības iestāžu direktoru/vadītāju, vietnieku un pedagogu darba samaksas un sociālo garantiju nolikuma (turpmāk – Nolikums) 28. punkts paredz bērnu pabalsta piešķiršanu ģimenes locekļiem, t.i., laulātajam, bērnam, mazbērnam, vecākam, vecvecākam, adoptētājam vai adoptētajam, brālim, mācai, pusbrālim vai pusmācai, savukārt partnerību reģistrējušas personas tajā nav ietvertas. Nolikums izdots, ņemot vērā Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 20. pantu un 2010. gada 21. jūnija Ministru kabineta noteikumus Nr. 565 “Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām”, kuros konkrēti noteikts personu loks, kas šo normatīvo aktu izpratnē ir uzskatāmi par ģimenes locekļiem.

Pašvaldība nenoliedz un atzīst nepieciešamību veikt attiecīgus grozījumus Nolikumā, lai nodrošinātu vienlīdzības un labas pārvaldības principu ievērošanu un uzskata, ka pabalstu saņēmēju loku Nolikumā būtu jāpaplašina, iekļaujot arī partnerību reģistrētās personas. Tajā pašā laikā pašvaldība nevarot Nolikumā noteikt plašāku personu loku, ja tas nav paredzēts normatīvajos aktos ar augstāku juridisko spēku.

Informējam, ka esošās situācijas ietvarā Tiesībsarga birojs vērsās Tieslietu ministrijas Civiltiesību departamentā, lūdzot sniegt skaidrojumu šāda gadījuma risinājumam. Tieslietu ministrija norādīja, ka, strādājot pie partnerības regulējuma izstrādes, tika veikta primāri nepieciešamo tiesību aktu grozījumu izvērtēšana, lai vispirms nodrošinātu personām iespēju juridiski nostiprināt savas ģimenes attiecības, kā arī noteiktu atsevišķus sociālā atbalsta pasākumus. Rezultātā Latvijā ieviestais partnerības institūts šobrīd nodrošina noteiktus ekonomiskus un sociālus atbalsta pasākumus atsevišķās jomās, piemēram, partnerim ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistīti ar otra partnera ārstniecību, iegūt sociālās garantijas, tostarp, saņemt partnerim aprēķinātās pensijas summas, kā arī iegūt iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumus savstarpējiem dāvinājumiem un aizdevumiem.

Atlīdzības likuma 20. pants un MK noteikumu 36. pants tieši neparedz amatpersonai (darbiniekam) pabalsta saņemšanu sakarā ar ģimenes locekļa, proti, reģistrēta partnera¹ nāvi. Tomēr **Latvijas Republikas Satversmes 110. panta pirmais teikums, kas ir tiesību norma ar augstāku juridisko spēku, nosaka valsts pozitīvo pienākumu aizsargāt un atbalstīt ikvienu ģimeni, tostarp arī faktisku ģimeni.**² Minētā norma prasa nodrošināt šo attiecību juridisku, ekonomisku un sociālu aizsardzību un atbalsta pasākumus.³

Satversmes tiesa ir skaidrojusi, ka Satversmes izpratnē ģimene ir sociāla institūcija, kas balstās uz sociālajā realitātē konstatējamām ciešām personiskām saitēm, kuru pamatā ir sapratne un cieņa. Ciešu personisku saišu pastāvēšana starp personām izriet no to noslēgtās laulības vai radniecības fakta, tomēr sociālajā realitātē ciešas personiskas saites rodas arī citos veidos, piemēram, faktiskas kopdzīves rezultātā.⁴ Lai nodrošinātu šādu faktisku ģimeņu valstisku atzīšanu un juridisku statusu, no 2024. gada 1. jūlija ir ieviests partnerības reģistrēšanas institūts.

Ņemot vērā minēto, katras nozares ministrijai ir pienākums izvērtēt, vai uz partneri ir attiecināmi tie paši ieguvumi kā uz citu personu ģimenes locekļiem, un, ja nepieciešams, grozīt tās kompetencē esošos tiesību aktus, balsoties uz Satversmes tiesas atziņām. **Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām**

¹ Persona ar kuru amatpersonai (darbiniekam) Fizisko personu reģistrā ir iekļautas [Fizisko personu reģistra likuma 11.](#) panta pirmās daļas 36. punktā noteiktās ziņas.

² Satversmes tiesas 2019. gada 5. decembra sprieduma lietā Nr. 2019-01-01 16.2.2.punkts.

³ Satversmes tiesas 2020.gada 12.novembra spriedums lietā Nr.2019-33-01 12.3. punkts.

⁴ Satversmes tiesas 2019. gada 5. decembra sprieduma lietā Nr. 2019-01-01 16.2.2. punkts un 2020. gada 12. novembra sprieduma lietā Nr. 2019-33-01 12.1. punkts.

personām.⁵ Līdz atbilstošu grozījumu pieņemšanai Atlīdzības likumā valsts un pašvaldību institūcijas un amatpersonas nepieciešamības gadījumā attiecīgās tiesību normas piemēro, ņemot vērā Satversmes tiesas spriedumos doto interpretāciju par Satversmes 110. pantu.

Papildus tam Tieslietu ministrija savu viedokli ir nosūtījusi zināšanai arī Valsts kancelejai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, aicinām Dienvidkurzemes novada pašvaldību atkārtoti izvērtēt jautājumu par bērnu pabalsta izmaksu [personai A].

Par pieņemto lēmumu lūdzam informēt Tiesībsarga biroju līdz 23.01.2026.

Pielikumā: Tieslietu ministrijas 16.12.2025. vēstule Nr. 1-17/3880 (tikai pirmajam adresātam).

Ar cieņu

tiesībsardzes pilnvarojumā

Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas vadītājas vietnieks

Raimonds Koņuševskis

⁵ Satversmes tiesas likuma 32. panta otrā daļa.